

## LAUSUNTO

Helsinki 30.1.2024

### SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ

**Viite:** VN/18878/2022

**Asia:** Lausuntopyyntö luonnoksesta sisäilmaan liittyvän oireilun ja sairastumisen hoitosuositukseksi

*SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry on valtakunnallisten sosiaali- ja terveysjärjestöjen kattojärjestö. SOSTE on sosiaali- ja terveystieteellinen vaikuttaja ja asiantuntijajärjestö, joka rakentaa sosiaalisen hyvinvoinnin ja terveyden edellytyksiä yhteistyössä jäsenyhteisöjensä kanssa. SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry:n varsinaisina jäseninä on yli 240 valtakunnallista sosiaali- ja terveysalan järjestöä ja yhteistyöjäsenenä yli 70 muuta sosiaali- ja terveysalan toimijaa.*

Kiitämme mahdollisuudesta lausua hoitosuosituksesta. Kyseessä on merkittävä terveysongelma, josta on paljon ristiriitaisia näkemyksiä. Hoitosuosituksen valmistelu on ollut monipuolista ja asiantuntevaa ja koottu tutkimustieto on huolellisesti arvioitu. Kansalaiskeskustelu on paljolti keskittynyt homeongelmaan. Hoitosuosituksessa todetaan, että ”nykyään nähdään kyseessä olevan laaja ryhmä erilaisia ärsykeitä, fysikaalisia olosuhteita ja psykososiaalisia tekijöitä, jotka vaikuttavat oireilun syntyyn”.

Kokonaisuutena hoitosuositus on laaja-alainen ja hyvin perusteltu ja pohjautuu tutkittuun tietoon. On perusteltua, että sisäilmaoireilua tarkastellaan biopsykososiaalisena kokonaisuutena. Suositukset oireilun selvittämisestä, tutkimisesta ja hoidosta ovat tarkkoja. Erinomaista on myös painotus sisäilmaongelmien ehkäisyyn rakentamisessa ja kunnossapidossa.

Yksityiskohtaiset kommentit suositukseen

1. Mitkä ovat tärkeimmät sisäilmaoireisiin liittyvät tekijät Suomessa?  
Laaja näkemys sisäilmaoireiden etiologiaan on erinomainen lähtökohta: radon, pienhiukkaset, passiivinen tupakointi, kosteusvauriot. Epäpuhtauksien lisäksi melu, ilmanvaihto, ilmankosteus ja lämpötila, sekä yksilölliset ominaisuudet ja yhteisöihin liittyvät tekijät.
2. Mitkä ovat tärkeimmät sisäilmaan liittyvät oireet, sairaudet ja vaikutukset toimintakykyyn?  
Monipuolinen arvio oireiden erilaisista syntymekanismeista on perusteltu. Ihminen on psyko-fyysis-sosiaalinen kokonaisuus yksilönä ja osana yhteisöjä.

**SOSTE**

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry  
SOSTE Finlands social och hälsa rf  
SOSTE Finnish Federation for Social Affairs and Health

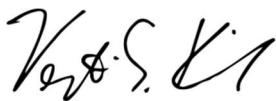
[www.soste.fi](http://www.soste.fi)

Sisäilmaan liittyvien oireiden ja sairauksien lisäksi toimintakykyyn vaikuttavat myös toiminnalliset mekanismit, joskus jopa hallitsevana tekijänä.

3. Miten sisäilmaan liittyviä terveysongelmia ehkäistään?  
Rakentamisen ja kunnossapidon laatu sekä toimintamallit ovat olennaisia.
4. Miten sisäilmaoireet havaitaan ja diagnosoidaan?  
Biopsykososiaalinen ote on tärkeä, medikalisaatiota on vältettävä. Riittävä osaaminen ja selvitysten perusteellisuus jo alkuvaiheessa on tärkeää hoidon jatkuvuus mukaan lukien. Perustason (perusterveydenhuolto/työterveyshuolto) resurssit ja osaaminen ovat tässä keskeistä. Suositukset ovat näiltä osin kattavat ja jopa yksityiskohtaiset.
5. Miten sisäilmaan liittyvistä oireista kärsiviä hoidetaan ja kuntoutetaan?  
Suosituksessa on hyvin kuvattu prosessit.
6. Miten sisäilmaan liittyvistä oireista kärsivien ihmisten toiminta- ja työkykyä arvioidaan ja tuetaan?  
Suositukset ovat perusteltuja. Diagnostiikka ja hoito ovat terveystalvvelujärjestelmän vastuulla. SOSTEn näkökulmasta korostamme kolmannen sektorin tarjoamia tukitoimia – kuten kokemusasiantuntijoita, vertaistukihenkilöitä. Tässä potilasjärjestöjen tarjoama tuki, koulutukset, informaatio sekä kokemusasiantuntijoiden osaaminen on tärkeää.
7. Miten terveydenhuollossa otetaan huomioon erityisryhmät, kuten lapset ja nuoret?  
Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon rooli on tärkeä ja tämänkin ongelman vuoksi koulu/opiskeluterveydenhuoltoa tulisi vahvistaa. Päiväkotien ja koulujen kiinteistöjen kunnossapito ja huolto ovat olennainen osa sisäilmaongelmien ehkäisyssä.
8. Miten sisäilmaoireisten ihmisten sosiaali- ja terveydenhuoltoa tulisi kehittää tulevaisuudessa?  
Olennaista on ensisijaisen terveydenhuollon (perusterveydenhuolto ja työterveyshuolto) osaaminen ja voimavarat.

Lisätietoja: asiantuntijalääkäri Kati Myllymäki, [kati.myllymaki@soste.fi](mailto:kati.myllymaki@soste.fi), +358 40 450 6354

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry



Vertti Kiukas  
pääsihteeri



**SOSTE**